

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

Tiranë, më 14 Qershor 2018

DRAFT (PËR KONSULTIM)

RAPORT PËRMBLEDHËS I GJETJEVE DHE REKOMANDIMEVE KRYESORE

MONITORIMI I PROCESIT TË VETTINGUT TË GJYQTARËVE DHE PROKURORËVE

I. PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Një proces që realizohet vetëm një herë dhe është konsideruar nga Komisioni i Venecias si masë e jashtëzakonshme, tranzitore dhe e nevojshme në kushtet e Shqipërisë. **Vettingu** ose rivlerësimi kalimtar ka mbërritur në fazën kur ka dhënë rezultatet e para konkrete, duke bërë të mundur që të fillojnë të ndihen efektet e zbatimit në praktikë të reformës në drejtësi.

I gjithë ky proces është monitoruar nga Komitetit Shqiptar i Helsinkit¹, në sajë të një metodologjie profesionale të fokusuar në vëzhgimin objektiv të momenteve të rëndësishme të zbatimit të ligjit, nga ngritja e institucioneve të vettingut, transparenca e organeve që ndihmojnë me raporte dhe opinione në këtë proces, pjesëmarrja e publikut në denoncimin e fakteve apo si bashkëpunëtorë të drejtësisë, monitorimi i seancave dëgjimore, etj. Me kontribut të vëzhguesve vendas dhe ekspertëve ndërkombëtare, KShH prezanton në këtë raport, gjetjet dhe rekomandimet kryesore të këtij monitorimi.

Ngritja dhe funksionimi i institucioneve të vettingut është shoqëruar me disa vonesa, të cilat kanë ndikuar në mënyrë të drejtpërdrejtë apo të tërthortë në funksionimin e një sërë institucioneve të reja të sistemit të drejtësisë. Vonesat në ngritjen e institucioneve të tjera të reja të drejtësisë² kanë reflektuar gjithashtu edhe në funksionimin e institucioneve ekzistuese, të cilat kanë kompetenca më të kufizuara deri në ngritjen e institucioneve të reja. Gjithashtu, kjo situatë **ka krijuar probleme në drejtim të aksesit në drejtësi dhe efijencës së gjykimit**, veçanërisht në Gjykatën e Lartë, ku për shkak të numrit të pamjaftueshëm të gjyqtarëve si dhe dosjeve të mbartura ndër vite, aktualisht ka rreth 23,900 dosje të qytetarëve që presin në radhë për tu gjykuar. Gjykata Kushtetuese, institucion i rëndësishëm që ka në kompetencë zgjidhjen e mosmarrëveshjeve të natyrës kushtetuese është paralizuar në vendimmarrje për shkak të mungesës së kuorumit të nevojshëm. **Në këtë situatë, edhe pse efektet e reformës po ndihen, sistemi i drejtësisë po punon në mënyrë të sforcuar deri në rikthimin e tij në identitetin që kjo reformë synon, për përmbushjen e standarteve ndërkombëtare për një sistem drejtësie të pavarur, efijent, profesional, llogaridhënës dhe të përgjegjshëm.**

Procesi i vettingut ka pasur jehonë pozitive dhe ka ngjallur interes tek publiku. Deri në maj të këtij viti (2018), nga publiku ka pasur 736 denoncime ose ankesa në total për subjektet e vettingut (gjyqtarë apo prokurorë). Referuar vendimeve të deritanishme të KPK-së rezultojnë

¹ Me mbështetje të Fondacionit Shoqëria e Hapur për Shqipërinë

² Këshilli i Lartë Gjyqësor, Këshilli i Lartë i Prokurorisë, Këshilli i Emërimeve në Drejtësi, Inspektori i Lartë i Drejtësisë

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

se këto ankesa janë hetuar administrativisht dhe i janë komunikuar subjekteve të vettingut. Numri i lartë i ankesave të qytetarëve është tregues i besimit të publikut tek procesi dhe institucionet e vettingut që po e zbatojnë atë. Megjithatë qytetarët ende nuk po ushtrojnë një mekanizëm tjetër të parashikuar në ligj, atë të kërimit të statusit të bashkëpunëtorit të drejtësisë, edhe pse ndaj tyre ligji parashikon favorizime monetare.

Vetting ka pasur disa momente për tu ndalur në optikën vëzhguese të KShH-së, siç ishin dëgjuesat e zhvilluara nga komisionet parlamentare *ad hoc* për verifikimin dhe përzgjedhjen e kandidatëve për anëtar në organet e vettingut. Gjatë këtyre seancave dëgjimore u vërejtën elementë të formalizmit apo edhe raste të polarizimit politik. Një numër kandidatësh të formuar dhe me eksperiencë të konsiderueshme jashtë vendit u skualifikuan sepse nuk plotësonin formalisht kriteret ligjore.

Një problem për tu ndalur ishte dhe vijon të jetë mungesa e transparencës ndaj publikut nga ana e organeve ndihmëse të vettingut në këtë proces (DSIK dhe ILDKPKI). Pavarësisht nga vendimmarrja pozitive e Komisionerit për të Drejtën e Informimit, mekanizmat ligjorë të ligjit për të Drejtën e Informimit nuk janë efektiv për të mundësuar dhënien e informacionit nga këto organe ndihmëse. KShH do vijojë ta ndjekë çështjen e transparencës për të drejtën e informimit deri në Gjykatën e Strasburgut, për të pasur akses në informacionin e plotë që këto organe ndihmëse disponojnë, mbi pastërtinë e figurës dhe ligjshmërinë e të ardhurave të subjekteve të vettingut.

Seancat dëgjimore të monitoruara pranë KPK-së reflektuan një nivel të lartë solemniteti, i cili u vërejt që në aspektin logjistik, komunikimin e realizuar nëpërmjet koordinitorit të medias dhe publikut, në mënyrën e organizimit të sallës, në sjelljen e trupës së vettingut karshi subjekteve dhe mbrojtësve të tyre, etj. Për median dhe publikun që kishte interes për të ndjekur këto seanca dhe paraqitej në sallë para çeljes së tyre, seanca dëgjimore ka qenë në të gjitha rastet e monitoruara, publike.

Megjithatë, KShH vëren se vetting vijon të ecë me një ritëm të ngadaltë, sa i takon seancave dëgjimore të zhvilluara nga KPK. I diskutueshëm është numri i personelit të miratuar në organikën e çdo institucioni, pasi institucionet janë përballur me një ngarkesë tepër të lartë që në muajt e parë të punës së tyre. Ndërkohë këto institucione vijojnë të kenë disa vakanca për pozicione të ndryshme në strukturën dhe organikën e tyre. Deri tani janë dhënë vendime vetëm për 3 % të të gjitha subjekteve që do ti nënshtrohen vettingut, ndërkohë që janë 800 të tilla. Për 57 subjektet e para që duhet ti nënshtrohen vettingut me prioritet janë dhënë vendime nga KPK në një hark kohor për më shumë se tre muajsh, vetëm për 26% të tyre. **Nëse seancat për subjektet prioritare do të vazhdojnë me këtë ritëm, do të duheshin 7-8 muaj për përfundimin e tyre në KPK, duke kushtëzuar në këtë mënyrë ngritjen e organeve të qeverisjes së drejtësisë.**

KPK ka disponuar me vendime për 24 subjekte të rivlerësimit në total, ku në 11 raste vettingu është ndërprerë për shkak të dorëheqjes, në 8 raste është vendosur konfirmim në detyrë dhe në 5 raste shkarkim nga detyra.

Transparenca që ka mundësuar procesi i vettingut nuk duhet të cenohet dinjitetin njerëzor të subjekteve të vettingut. Çdo lloj paragjykimi ndaj subjektit të rivlerësimit, nominalisht apo në grup, është i dëmshëm dhe në raste të veçanta mund të cenohet dinjitetin e tij/saj.

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

Organet e rivlerësimit, ashtu sikurse çdo organ publik kanë detyrim të bëjnë kallëzim në prokurori, nëse gjatë procedimit administrativ zbulojnë një fakt që përbën veprë penale që ndiqet kryesisht. Sipas të dhënave të publikuara në faqen zyrtare të KPK-së dhe atyre të siguruara nga Organi i Prokurorisë deri më tani, rezultoi se, ka patur referim në prokurori vetëm për një subjekt, ish-gjyqtarin e Gjykatës Kushtetuese të dorëhequr (B.I). Për këtë kallëzim, Prokuroria pranë Gjykatës së Shkallës së Parë Tiranë ka vendosur në dt. 03.04.2018 mosfillimin e hetimeve.

Rekomandimi 1: KPK të përshpejtojë seancat dëgjimore, duke angazhuar trupat gjykuese në zhvillimin e seancave paralele që nuk krijojnë mbivendosje përgjatë një jave kalendarike

Rekomandimi 2: Të rritet transparenca e organeve ndihmëse dhe të publikohen të dhënat statistikore të tyre

Rekomandimi 3: Institucionet e Rivlerësimit të konfirmojnë rastet e qarta dhe të pastra të subjekteve që nuk kanë problema me kriterin e figurës, pasurisë dhe të aftësive profesionale

Rekomandimi 4: Të rishikohet struktura dhe organika e personelit të institucioneve të vettingut, me qëllim që ti përgjigjet ngarkesës reale të këtyre institucioneve.

Rekomandimi 5: Të garantohet aksesimi publik edhe pas fillimit të seancës dëgjimore nga KPK

Rekomandimi 6: Të vazhdojë vëzhgimi dhe vlerësimi publik i vettingut.

Rekomandimi 7: Të rishikohet Rregullorja e KPK-së për Mediat në raport me Konventën Evropiane të të Drejtave të Njeriut dhe Kushtetutën e RSH-së.

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

II. GJETJET KRYESORE

1. Rivlerësimi kalimtar i gjyqtarëve dhe prokurorëve, i njohur ndryshe si vetting është një proces i rëndësishëm por gjithashtu edhe kompleks pasi është një hallkë e jashtëzakonshme dhe kalimtare e reformimit të sistemit të drejtësisë që do të realizohet vetëm një herë, ndaj paraqet edhe rëndësi historike.

2. Vetting ka si qëllim të garantojë funksionimin e shtetit të së drejtës, pavarësisë së sistemit të drejtësisë si edhe të rikthejë besimin e publikut tek institucionet e këtij sistemi. Vetting³ është vlerësuar nga Komisioni i Venecias, si një masë e justifikuar dhe e nevojshme për Shqipërinë, për të mbrojtur shoqërinë nga “kamzhiku” i korrupsionit, i cili nëse nuk adresohet rrezikon të shkatërrojë tërësisht sistemin gjyqësor në vend. Pavarësia garanton funksionimin e shtetit të së drejtës.

3. Komiteti Shqiptar i Helsinkit (KShH) ka monitoruar me ekspertizës vendase dhe ndërkombëtare këtë proces, i për periudhën Korrik 2017 – Qershor 2018⁴. Në procesin e monitorimit janë angazhuar ekspertë ndërkombëtarë të legjislacionit të vettingut, përfaqësues të Shoqatës së Prokurorëve Serbë dhe ekspertë vendas të së drejtës kushtetuese dhe administrative.

4. Për shkak të rëndësisë së këtij procesi, ky raport përfshin të dhëna të hershme në kohë të monitoruara nga KShH që nga hartimi dhe miratimi i paketës ligjore të vettingut (ndryshimet kushtetuese dhe ligji i vettingut) deri në periudhën që aktualisht janë duke u ndjekur seancat dëgjimore pranë Komisionit të Pavarur të Kualifikimit, përkatësisht nga data e miratimit të Ligji nr. 84/2016 “Për rivlerësimin kalimtar për gjyqtarët dhe prokurorët në RSh” deri në muajin Qershor 2018.

5. Nisma e KShH-së⁵ synon të nxisë transparencën dhe llogaridhënien e organeve të Vettingut, të monitorojë respektimin e të drejtave të subjekteve që i nënshtrohen vettingut si dhe përfshirjen dhe informimin e vazhdueshëm të qytetarëve, medias dhe shoqërisë civile në procesin e zbatimit të tij. KShH ka publikuar vazhdimisht gjetjet⁶ që kanë rezultuar nga

---

³ Ligji nr. 84/2016 “Për rivlerësimin kalimtar për gjyqtarët dhe prokurorët në RSh”, miratuar më datë 30.08.2016 nga Kuvendi i RSh-së

⁴ Me mbështetje të Fondacionit Shoqëria e Hapur për Shqipërinë (Soros)

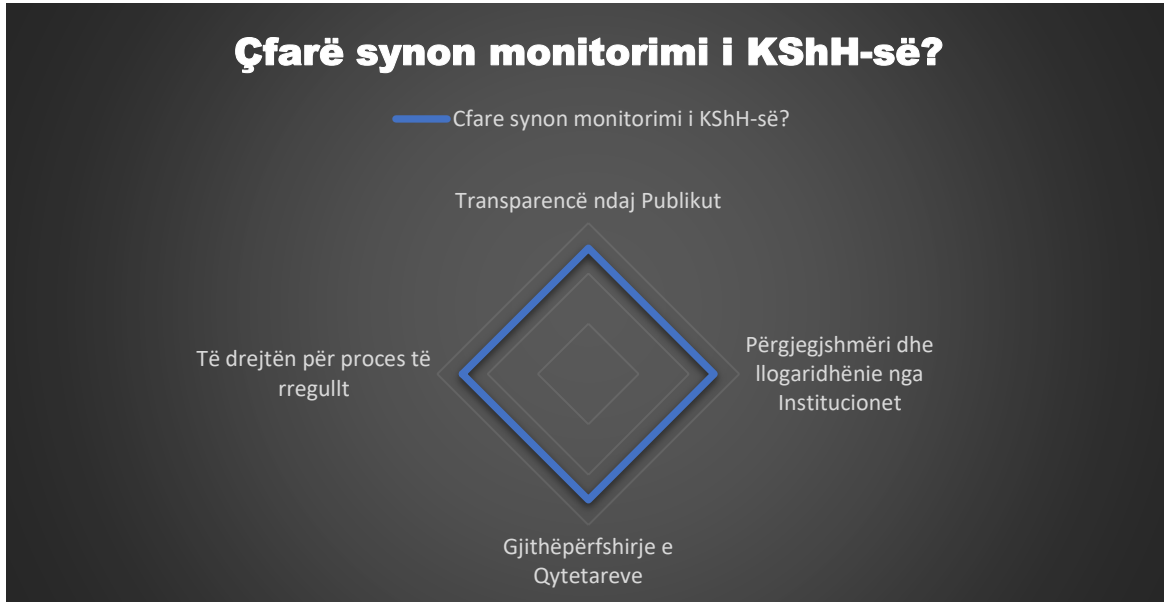
⁵ “Për të rritur transparencën, gjithëpërfshirjen dhe përgjegjshmërinë në procesin e Vettingut” – projekt i mbështetur financiarisht nga Fondacioni për Shoqërinë e Hapur Shqipëri (OSFA)

⁶ <http://www.ahc.org.al/multimedia/deklarata/>

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

monitorimi proaktiv i procesit të zbatimit të reformës në drejtësi dhe në mënyrë të veçantë, të legjislacionit të vettingut.

6. KShH vlerëson të rëndësishëm angazhimin e ekspertizës vendase në monitorimin e procesit të vettingut. Raportet e publikuara të vëzhguesve vendas kontribuojnë në drejtim të rritjes së **transparencës** dhe **përgjegjshmërisë** së vettingut të gjyqtarëve dhe prokurorëve, si dy komponentë të rëndësishëm për rikthimin e besimit të shtetasve në organet e drejtësisë.

7. Paketa ligjore bazë e reformimit të sistemit të drejtësisë, përkatësisht amendamentet kushtetuese dhe shtatë ligjet e para organike u hartuan duke përfshirë dhe konsultuar një sërë aktorësh, ndër të tjerash edhe organizatat e shoqërisë civile. Kjo paketë ishte voluminoze por tepër e rëndësishme sa i takon nevojës për të reformuar sistemin e drejtësisë dhe adresimit të problematikave me të cilën përballëj ky sistem për një periudhë tranzitore gati 26 vjeçare. Në kushte dhe rrethana të zakonshme, kjo paketë ligjore do të kërkonte një periudhë më të gjatë kohore për tu hartuar dhe konsultuar me cilësi dhe profesionalizëm me të gjithë aktorët e interesuar. Megjithatë, kushtet dhe rrethanat në të cilat kjo paketë ligjore u hartua ishin të jashtëzakonshme për shkak të problematikave të vazhdueshme me të cilat po përballëj sistemi i drejtësisë dhe nivelit të korrupsionit të përhapur në të gjithë sektorët shtetërorë, ku tepër shqetësues ishte ai në sistemin e drejtësisë.

8. Ndryshimet kushtetuese për reformimin e sistemit të drejtësisë⁷ u miratuan nga Kuvendi i Republikës së Shqipërisë (*Kuvendi*) më dt. 22.07.2016, ndërkohë që ligji i parë reformues i sistemit të drejtësisë që u miratua nga Kuvendi në datë 30.08.2016 ishte Ligji Nr. 84/2016 për vettingun⁸. Edhe pse kanë kaluar rreth 2 vite nga miratimi i kësaj pakete ligjore, ngritja dhe funksionimi i institucioneve kushtetuese të vettingut u shoqërua me vonesa. Ndërkohë, një sërë institucioneve të reja të sistemit të drejtësisë nuk janë ngritur dhe

⁷ Ligji Nr. 76/2016 “Pwr disa shtesa dhe ndryshime nw ligjin nr. 8417, dt. 21.10.1998 “Kushtetuta e Republikws sw Shqipwrisw”, tw ndryshuar

⁸ Ligji Nr. 84/2016 “PËR RIVLERËSIMIN KALIMTAR TË GJYQTARËVE DHE PROKURORËVE NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË”

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

nuk kanë filluar ende nga funksionimi, sikurse janë Këshilli i Lartë Gjyqësor (KLGj), Këshilli i Lartë të Prokurorisë (KLP), Këshilli i Emërimeve në Drejtësi (KED)⁹, Inspektori i Lartë i Drejtësisë, Institucionet e specializuara për të luftuar korrupsionin dhe krimin e organizuar.

8.1 Cilat ishin disa nga arsyet që sollën vonesa në ngritjen dhe funksionimin e institucioneve të reja të drejtësisë?

Së pari, reformimi i kuadrit ligjor të sistemit të drejtësisë u realizua në një klimë relativisht të polarizuar politike, çka solli mosmiratimin në të njëjtën kohë të shtatë ligjeve të para organike të sistemit të drejtësisë¹⁰. Për këtë arsye, procesi i zbatimit u shoqërua me mospërputhje të afateve dhe parashikimeve të tjera tranzitore të parashikuara në këto ligje për funksionimin e institucioneve ekzistuese si dhe ngritjen e institucioneve të reja të sistemit të drejtësisë veprimtaria e të cilave është e ndërlydhur dhe në disa raste e kushtëzuar me ngritjen apo funksionimin e këtij apo atij institucioni.

Së dyti, ushtrimi i së drejtës kushtetuese të ankimit në Gjykatën Kushtetuese¹¹ ndaj Ligjit nr. 84/2016 të vettingut¹² si dhe pezullimi i përkohshëm i zbatimit të këtij ligji nga Gjykata Kushtetuese, vlerësohet si një faktor objektiv që ka shkaktuar vonesa në ngritjen e

⁹ Anwtarwt e kwtj Kwshilli nuk i janw nwnshtruar ende procesit tw vettingut.

¹⁰ Nw datwn 6 Tetor 2016, Kuvendi i Shqipwrisw miratoi kwto ligje: Ligji nr.95/2016 “Për organizimin dhe funksionimin e institucioneve në luftën kundër korrupsionit dhe krimit të organizuar”, Ligji nr.96/2016 “Për statusin e gjyqtarëve dhe prokurorëve në Republikën e Shqipërisë”, Ligji nr.97/2016 “Për organizimin dhe funksionimin e Prokurorisë në Republikën e Shqipërisë”, Ligji nr.98/2016 “Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë”, Ligji nr.99/2016 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”. Nw datwn 03.11.2016, Kuvendi miratoi Ligjin Nr. 115/2016 “Pwr organet e qeverisjes sw sistemit tw Drejtwsisw”.

¹¹ Nga 1/5 e deputetëve dhe Unionit të Gjyqtarëve të Shqipërisë.

¹²Vendim nr. 2 datë 18.01.2017, i Gjykatës Kushtetuese të RSh-së

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

Institucioneve kushtetuese të Vettingut¹³, si dhe ecurisë së zbatimit të tij të mëtejshëm. Në përfundim, Gjykata Kushtetuese vendosi të rrëzojë kërkesën për antikushtetutshmërinë e këtij ligji me vendimin nr.2, dt.18.01.2017.

Së treti, vlerësohet se bojkoti i përkohshëm parlamentar ishte një tjetër faktor ndikues në vonesën për ngritjen e institucioneve kushtetuese të vettingut dhe më konkretisht për mosrespektimin e afateve ligjore të parashikuara në nenin 8 dhe 9 të ligjit Nr. 84/2016 “Për rivlerësimin kalimtar të gjyqtarëve dhe prokurorëve në RSH”, për veprimtarinë e komisioneve parlamentare *ad hoc* për përzgjedhjen dhe verifikimin e kandidatëve për anëtarë të këtyre organeve.

Së katërti, Kuvendi miratoi në datën 17/06/2017, Vendimin nr. “Për miratimin e listës në bllok të kandidatëve të zgjedhur në institucionet e rivlerësimit, sipas ligjit nr. 84/2016”, megjithatë, pati disa vonesa në drejtim të akomodimit të anëtarëve të këtyre institucioneve në godina me infrastrukturën e përshtatshme, miratimit të buxhetit të tyre dhe pajisjes me personel mbështetës.

Së pesti, vonesat e sipërpërmendura për zbatimin e ligjit të vettingut ndikuan në mënyrë zinxhir në përmbushjen e atyre funksioneve kushtetuese dhe ligjore të institucioneve të vettingut që kanë të bëjnë me ngritjen dhe funksionimin e institucioneve të tjera të reja, të sistemit të drejtësisë dhe në mënyrë të veçantë të dy Këshillave, atij të Lartë Gjyqësor dhe Këshillit të Lartë të Prokurorisë.¹⁴

7.2 Si kanë ndikuar vonesat e sipërpërmendura në drejtim të aksesit në drejtësi të qytetarëve?

Vonesat e sipërpërmendura kanë ndikuar në mosplotësimin e vakancave në Gjykatën e Lartë, në Gjykatën Kushtetuese, në gjykatat/prokuroritë e juridiksionit të zakonshëm për shkak të dorëheqjeve të dhëna në kuadër të vettingut si dhe në emërimin e Prokurorit të Përgjithshëm¹⁵ me mandat të plotë.

Vakancat e krijuara në Gjykatën Kushtetuese janë tepër shqetësuese dhe kanë paralizuar krejtësisht veprimtarinë e këtij institucioni me funksione të rëndësishme kushtetuese për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve kushtetuese dhe interpretimin përfundimtar të kushtetutës, dhe në mënyrë të veçantë për kërkesat për papajtueshmëri të ligjeve me Kushtetutën si dhe ankesat e individëve kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë kushtetuese.

Këto vonesa kanë sjellë pasoja ose mund të kenë dëmtuar efikasitetin e gjykimit dhe drejtësinë e kërkuar nga qytetarët edhe në Gjykatën e Lartë. Vlen të përmendim se kjo e fundit aktualisht vijon të përballet me një mbingarkesë tepër të lartë për shkak edhe të dosjeve të mbartura nga vitet e kaluara. Numri i pamjaftueshëm i gjyqtarëve të lartë, fluksi i dosjeve të

¹³ Komisioni i Pavarur i Kualifikimit (KPK), Komisionerwt Publikw (KP) dhe Kolegji i Posaçëm i Apelitit (KPA)

¹⁴ Vonesa për ngritjen e këtyre dy Këshillave krijoji gjithashtu edhe vështirësia për gjetjen e kandidatëve të përshtatshme për anëtar jo gjyqtar dhe jo prokuror, në radhët e shoqërisë civile.

¹⁵ Funksionet e Prokurorit të Përgjithshëm ushtrohen në mënyrë tranzitore (të përkohshme) nga Prokurori i Përgjithshëm i zgjedhur nga Kuvendi i RSH në dt.18 Dhjetor 2017

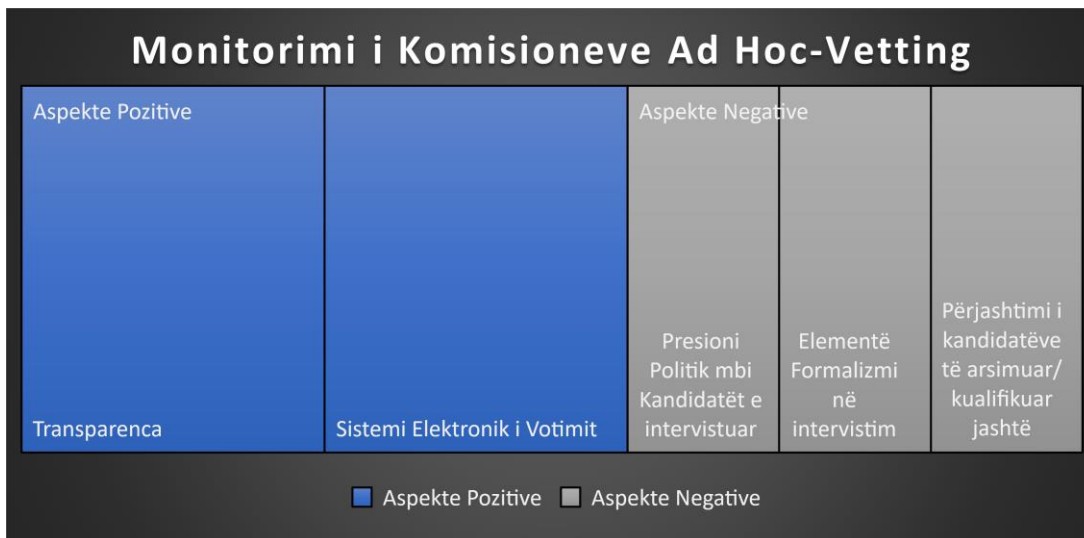

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

rekursuara, stoku prej 23.900 dosjesh i krijuar ndër vite që presin në radhë për t'u gjykuar dhe mos funksionimi i Këshillit të Lartë Gjyqësor, i cili përcakton numrin e gjyqtarëve në Gjykata e Lartë dhe i emëron ata në detyrë, vlerësohet se janë disa nga shkaqet e mungesës së efikasitetit të Gjykatës së Lartë¹⁶.

9. KShH ka monitoruar procedurat parlamentare të përzgjedhjes së kandidatëve për anëtar në institucionet kushtetuese të vettingut. Gjatë periudhës maj-qershor 2017, KShH monitoroi 4 seanca dëgjimore publike dhe procesin e përzgjedhjes të zhvilluar nga 3 komisionet e posaçme (ad hoc) parlamentare, të ngarkuar me përgjegjësi për verifikimin dhe përzgjedhjen e kandidatëve. 20 % nga 84 kandidatët që u dëgjuan nga Komisioni i parë ad hoc i verifikimit morën paraprakisht rekomandime negative nga ONM-ja, për çështje që lidhen me konfliktin e interesit dhe të pasurive të pajustificuara të këtyre kandidatëve. Edhe pse komisioni parlamentar ad hoc pranoi se disa kandidatë plotësonin kriteret formalo – ligjore, vëzhguesit e KShH-së vunë re se këta kandidatë u vunë nën presion politik gjatë intervistës (seancës dëgjimore), e cila në fakt duhet të kishte si objekt kryesor testimin e nivelit profesional të kandidatëve.

Seancat dëgjimore në dy Komisionet e tjera parlamentare *ad hoc* të përzgjedhjes së kandidatëve, në përgjithësi respektuan parimin e transparencës. Megjithatë u vërejtën problematika të tilla si, pyetjet e pakëta të anëtarëve në drejtim të kandidatëve¹⁷, përzgjedhja në masë e kandidatëve që janë arsimuar dhe kanë punuar brenda vendit, ndërkohë që një numër relativisht i lartë kandidatësh jo të përzgjedhur ishin arsimuar ose kishin patur përvoja të vlerësueshme në vendet perëndimore. Pengesë për këta të fundit ishin kriteret kushtetuese e ligjore për tu zgjedhur në pozicionet që kandidonin.

10. KShH ka ofruar opionencë ligjore për akte nënligjore (rregulloret)¹⁸ të miratuara nga Komisioni i Pavarur i Kualifikimit (KPK) dhe Kolegji i Posaçëm i Apelit (KPA).

¹⁶ <http://top-channel.tv/2018/04/25/kaos-dhe-pushime-ne-gjykatën-e-lartë/>

¹⁷ Në 12 raste nga 59 intervista (vetëm 20% të rasteve), anëtarët e Komisionit Parlamentar Ad hoc përzgjedhës adresuan pyetje në drejtim të kandidatëve

¹⁸ Për Rregulloren “Për veprimtarinë e Komisionit të Pavarur të Kualifikimit”, Rregulloren “Për procedurat e zhvillimit të shortit në KPK” si dhe për Rregulloren “Për veprimtarinë e Kolegjit të Apelit”

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

Sugjerimet dhe komentet e KShH-së janë përcjellë pasi këto akte janë miratuar, pasi rezultoi që të trija institucionet e vettingut nuk ju përgjigjën në kohë kërkesës tonë zyrtare për informacion, ku si shkak vlerësohet mungesa e personelit ndihmës dhe e zyrës së protokollit, disa muaj¹⁹ pas emërimit në detyrë të anëtarëve të këtyre institucioneve nga Kuvendi. KShH vërejtë se rregulloret ishin mjaft të detajuara dhe lejonin normimin edhe të çështjeve që nuk janë të domosdoshme ose të cilat tashmë janë të rregulluara në pjesë të tjera të legjislacionit që kanë një hierarki më të lartë. Në disa raste, rregulloret përmbanin dispozita të cilat konfliktin me legjislacionin me hierarki më të lartë. Sugjerimet e KShH-së janë mirëpritur nga institucionet e vettingut.

11. KPK, KPA dhe Komisionerët Publik janë institucione të pavarura kushtetuese, të cilat sipas nenit C të Aneksit të Kushtetutës dhe ligjit nr.84/2016, kanë buxhet, administratë dhe mjedise të mjaftueshme për të kryer funksionet e tyre si dhe për ushtrimin e funksioneve të vëzhguesve ndërkombëtarë.

Propozimi për klasifikimin e pagave dhe strukturën organike²⁰ u shoqërua me diskutime dhe debate të forta në seancat dëgjimore të Komisionit Parlamentar përgjegjës të Ligjeve²¹, për shkak se niveli i pagave u konsiderua i lartë dhe struktura organike e personelit e fryrë, nga disa anëtarë të këtij Komisioni²². Në datën 29 Shtator 2017, Kuvendi miratoi me vendimet nr.92, 93 dhe 94, strukturën organizative, organikën dhe klasifikimin e pagave të personelit të Kolegjit të Posaçëm të Apelit, të Komisionit të Pavarur të Kualifikimit dhe të Komisionerëve Publikë²³. Propozimi i institucioneve të vettingut për nivelin e pagave me një shtesë për vështirësi në masën 200% nuk u miratua, ndërkohë që u vendos për një organikë të shkurtuar të personelit në masën 40% në raport me propozimet fillestare të organeve të vettingut²⁴. Në datën 09 Tetor 2017, Këshilli i Ministrave, me anë të vendimit Nr. 574, me propozimin e ministrit të Drejtësisë dhe ministrit të Financave dhe Ekonomisë, Këshilli i Ministrave vendosi se anëtarët e institucioneve të rivlerësimit do të përfitojnë një pagesë mujore shtesë në masën 50% mbi pagën bruto fillestare, për shkak të vështirësisë.

KShH nuk mund të vlerësojë nëse niveli i pagave të miratuara nga Kuvendi së bashku me shtesën për vështirësi të akorduar nga Këshilli i Ministrave, për anëtarët e institucioneve të vettingut është ose jo ai i duhuri. Megjithatë për shkak të rëndësisë, natyrës dhe vështirësisë së lartë të punës së këtyre institucioneve, paga e anëtarëve të institucioneve të rivlerësimit ka rëndësi të veçantë në drejtim të garantimit të pavarësisë së këtyre institucioneve. E njëjta gjë mund të thuhet edhe për strukturën organizative dhe organikën e personelit të institucioneve të rivlerësimit. I diskutueshëm është numri i personelit të miratuar në organikën e çdo institucioni, pasi institucionet janë përballur me një ngarkesë tepër të lartë që në muajt e parë

¹⁹ Shkresa me nr.prot 496, dt. 05.09.2017, drejtuar 3 Institucioneve të Rivlerësimit nga Komiteti Shqiptar i Helsinkit (kërkesë për informacion për draft rregulloret)

²⁰ Sipas nenit 19, pikat 1 dhe 2 të ligjit nr.84/2016 “1. Buxheti i institucioneve të rivlerësimit financohet nga Buxheti i Shtetit, në të cilin ato pasqyrohen si institucione të veçanta. 2. Institucionet e rivlerësimit propozojnë çdo vit projektbuxhetin e tyre në komisionin që mbulon çështjet ligjore pranë Kuvendit, që e paraqet për miratim në Kuvend, si pjesë integrale të Buxhetit të Shtetit”.

²¹ Seancë në Komisionin e Ligjeve në Kuvendin e RSh-së, dt. 19 dhe 25 Shtator 2017.

²² <http://www.oranews.tv/article/zbatimi-i-vettingut-prezantohen-ne-kuvend-strukturat-e-3-organeve>

²³ Shih Fletoren Zyrtare nr. 174, dt. 03.10.2017.

²⁴ <http://www.gazetatema.net/2017/10/09/qeveria-korrektion-pjeserisht-nivelin-e-pagesave-per-komisioneret-e-vettingut/>

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

të punës së tyre dhe vettingu i subjekteve të para që janë shortuar ka ecur me ritme relativisht të ngadalta. Kjo mund të kërkojë rishikim të këtyre organikave në të ardhmen me mundësinë për të rritur numrin e personelit që ti përgjigjet ngarkesës reale të këtyre institucioneve.

Vonesa janë konstatuar edhe për sa i përket rekrutimit të personelit në plotësim të organikës së institucioneve të rivlerësimit, ndërkohë që këto institucione vijojnë të kenë disa vakanca për pozicione të ndryshme në këtë organikë²⁵. Sipas njoftimeve zyrtare apo atyre në media²⁶, institucionet e rivlerësimit janë pajisur me një pjesë të personelit, fillimisht për pozicionet këshilltar ligjorë dhe ekonomikë, rreth shtatë muaj pas emërimit në detyrë të anëtarëve të vetë institucionet e vettingut. Kjo situatë ka ndikuar në ngadalësimin e shpejtësisë së nisjes dhe ecurisë së procesit të vettingut për shkak të rëndësisë dhe mbështetjes që ofron personeli i institucioneve të rivlerësimit.

12. Për shkak të rolit dhe të rëndësisë që kanë katër organet ndihmëse²⁷ në procesin e vettingut, KShH ka kërkuar të njihet me anë të kërkesave zyrtare për informacion, me veprimtarinë e tyre në këtë drejtim, vështirësitë në zbatimin e legjislacionit të vettingut si dhe të dhënat statistikore që ju kanë rezultuar këtyre organeve në drejtim të kontrollit të figurës, pasurisë dhe aftësive profesionale të subjekteve të vettingut.

12.1 Pengesat dhe vonesat në punën e organeve ndihmëse

Në disa raste, organet ndihmëse²⁸ kanë referuar se janë përballur me mungesa në burime njerëzore në raport me përgjegjësitë që u ka ngarkuar ligji. Në disa raste kemi vërejtur vonesa të pajustificuara në ngritjen e grupeve të punës të ngarkuara brenda këtyre institucioneve për të realizuar kompetencat ndihmëse, sikurse është rasti i Prokurorisë së Përgjithshme²⁹.

12.2 Transparenca e organeve ndihmëse

KShH ka reaguar publikisht për mungesën e transparencës ndaj publikut të organeve ndihmëse. Në dt.5 Shkurt 2018, Komisioneri për të Drejtën e Informimit dhe Mbrojtjen e të

²⁵ Më dt. 29 Maj 2018, njoftim për rishpallje të vendit vakant për pozicionin e Sekretarit të Përgjithshëm të KPK-së: <http://kpk.al/2018/05/29/rishpallje-vendi-vakant-ne-pozicionin-sekretar-i-pergjithshem/>; Per KPA-ne vendet vakante jane publikuar ne <http://www.kpa.al/vende-vakante/>, Per Komisioneret Publike vende vakante jane publikuar ne <http://president.al/wp-content/uploads/2018/05/NJOFTIM-SHPALLJE-VENDESH-VAKANTE-PRANE-KOMISIONERIT-PUBLIK.pdf>

²⁶ Per Komisionin e Pavarur te Kualifikimit ka rezultuar se shpallja e vendeve te lira per 14 keshilltare ligjore dhe 4 keshilltare ekonomike eshte bere ne dt.6 Tetor ne faqen e Presidences (<http://www.arberianews.com/presidenca-shpall-vende-te-lira-pune-per-keshilltare-prane-kpk-se/>) nderkohe qe procedurat e rekrutimit te tyre kane perfunduar ne dt. 3 Janar 2018 (shih <http://kpk.al/2018/01/03/njoftim-mbi-perfundimin-e-procedurave-te-rekrutimit-te-keshilltareve-ligjore-dhe-ekonomike/>); Per Komisionerët Publikë procedurat per shpalljen e 7 vende vakante për plotësimin e organikës kanë filluar rreth dates 17 Tetor 2017 (<https://www.scan-tv.com/institucioni-komisionereve-publike-vende-vakante-per-6-keshilltare-dhe-1-kancelar/>); Per Kolegjin e Posaçem te Apelit procedurat per shpalljen e vendeve vakante per 7 keshilltare ligjore dhe 3 ekonomike kane filluar ne dt.11 Tetor 2017 http://www.gjk.gov.al/web/PUBLIKIM_1512_1.php nderkohe qe rezulton qe me vendimin nr.14, dt. 27 Dhjetor 2017 rezulton te jene shpallur fituesit (<http://www.oranews.tv/article/reforma-ne-drejttesi-konkurrentja-keshilltare-ligjore-dendoncon-parregullesite>)

²⁷ Këshilli i Lartë i Drejtësisë (KLD), Prokuroria e Përgjithshme, Inspektorati i Lartë i Deklarimit dhe Kontrollit të Pasurive dhe Konfliktit të Interesave (ILDKPKI), Drejtoria e Sigurisë së Informacionit të Klasifikuar (DSIK);

²⁸ Veçanërisht Inspektorati i KLD-së, që ka referuar 40% staf në mungesë.

²⁹ KPK dhe KPA janë konstituuar në muajin qershor 2017, ndërkohë që Grupi i Punës pranë Prokurorisë së Përgjithshme, përgjegjës për vlerësimin paraprak profesional të prokurorëve dhe ndihmësve ligjorë pranë saj është ngritur më dt. 17.10.2017, me Urdhërin nr. 801, të Prokurorit të Përgjithshëm

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

Dhënave Personale (Komisioneri) ka pranuar ankesat e KShH-së për cënimin e së drejtës së informimit dhe ka urdhëruar DSIK-në dhe ILDKPKI-në për ofrimin e informacionit të plotë statistikor në lidhje me pastërtinë e figurës si dhe ligjshmërinë e të ardhurave dhe pasurisë brenda 10-ditësh nga vendimi. Këto institucione vijojnë të mos respektojnë vendimet e Komisionerit, edhe pse kanë kaluar mbi katër muaj nga vendimmarrja e këtij institucioni. Kjo situatë përbën regres në lidhje me standartet e transparencës dhe llogaridhënies që këto institucione duhet të kenë në drejtim të zbatimit të legjislacionit të vettingut si dhe vendos në pikëpyetje efikasitetin e zbatimit të legjislacionit për të drejtën e informimit. Mosdhënia e informacionit nga këto organe, vlerësojmë se e cenon të drejtën e informimit të publikut të garantuar në nenin 23 të Kushtetutës dhe nenin 10 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ).

Argumentat e organeve ndihmëse për mosdhënien e informacionit vijnë në kundërshtim me legjislacionin tonë, Konventën Evropiane të të Drejtave të njeriut dhe Jurisprudencën e Gjykatës së Strasburgut. KShH ka iniciuar ose është bërë pjesë e proceseve gjyqësore³⁰ pranë Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë për moszbatimin apo ankimin e vendimeve të Komisionerit. Qëndrimi i mbajtur nga Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë vlerësojmë se nuk i shërben sërish transparencës dhe efikasitetit të zbatimit të ligjit për të drejtën e informimit në dy nga këto procese.³¹ Të bindur se veprimet dhe mosveprimet e organeve ndihmëse e kanë cenuar të drejtën e informimit, KShH do të vijojë të ndjekë përfaqësimin e tyre deri në Gjykatën Evropiane të të Drejtave të Njeriut.³² **Megjithatë, deri në ndjekjen e një ankimi të mundshëm pranë kësaj Gjykate, aktualiteti i të dhënave të kërkuara ndaj organeve ndihmëse mund të ketë humbur dhe rrjedhimisht edhe interesi i publikut për to.**

12.3 Ballafaqimi i të dhënave të pjesshme të përfuara nga organet ndihmëse

DSIK dhe ILDKPKI pranojnë se disponojnë në raportet e tyre për secilin nga subjektet e kontrolluara, konkluzione ose vlerësime paraprake lidhur me dy komponentët për të cilat ato ndihmojnë ndërsa, Inspektorati i Këshillit të Lartë të Drejtësisë (KLD) dhe Prokuroria e Përgjithshme referojnë se nuk disponojnë konkluzione lidhur me aftësitë profesionale në raportet e hollësishme dhe të arsyetuara që u vendosin në dispozicion komisioneve të vettingut për subjektet që ato kanë në kompetencë. Rrjedhimisht, KShH vëren se mënyra se si kanë vepruar organet ndihmëse në raport me Komisionin e Pavarur të Kualifikimit pranë të cilit janë administruar këto raporte, nuk rezulton të jetë e unifikuar. Kjo mund të vijë edhe për shkak të mënyrës se si janë formuluar dispozitat e ligjit të vettingut nr.84/2016.

Nga të dhënat paraprake që u arrit të merreshin nga DSIK, rezultoi se, një numër shumë i vogël gjyqtarësh ose prokurorësh nuk i janë përgjigjur me saktësi pyetjeve në formularët e

³⁰ Me objekte dhe palë të ndryshme ndërgjyqësore.

³¹ Referuar vendimeve të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë për ILDKPKI dhe Prokurorinë e Përgjithshme.

³² DSIK ka ushtruar të drejtën e ankimit në gjykatë ndaj vendimit të Komisionerit, ku KShH ka ndërhyrë si palë e tretë në procesin administrativ. Për ILDKPKI, KShH ka ushtruar të drejtën e ankimit në gjykatë për moszbatim të vendimit të Komisionerit. Për Prokurorinë e Përgjithshme është ushtruar ankim ndaj vendimit të Komisionerit për refuzim të ankimit të KShH-së. Deri tani Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë ka lënë në fuqi vendimin e Komisionerit në lidhje me rrëzimin e ankesës së KShH-së ndaj Prokurorisë së Përgjithshme, vendim i cili do të ankimohet nga KShH në Gjykatën e Apelit.

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

vetë deklarimit ose kanë pasur mangësi në plotësimin e të dhënave për pastërtinë e figurës³³. Gjithashtu, numri 794 i subjekteve të rivlerësimit që kanë dorëzuar deklaratën e pasurisë pranë ILDKPKI-së nuk përputhet me numrin 801 të subjekteve që kanë dorëzuar deklaratën për kontrollin e figurës pranë DSIK-së. Shkak i mospërputhjes mund të jetë edhe dorëheqja e disa subjekteve të vettingut gjatë procesit të dorëzimit të formularëve të vetë deklarimit pranë këtyre organeve.

13. Komisioni i Pavarur i Kualifikimit ka realizuar deri më tani katër njoftime ku publikohen listat me subjektet që i janë nënshtruar shortit nga ky institucion për tu rivlerësuar. Në dt. 01.12.2017³⁴, është publikuar njoftimi i parë se kanë filluar procedurat e rivlerësimit për 57 subjektet e para të listës së përparësive, ndër të tjera për anëtarët e Gjykatës Kushtetuese, anëtarët e Gjykatës së Lartë, kandidatët për në KLGj, KLP, KED dhe Inspektorin e Lartë të Drejtësisë. Një pjesë e këtyre kandidatëve do të rivlerësohen njëkohësisht për shkak të detyrës si gjyqtarë apo prokurorë dhe kandidimit në organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë.

Në dt. 15 Janar 2018, KPK ka hedhur shortin dhe ka filluar procedurat e rivlerësimit për 36 subjekte të tjera të rivlerësimit, përkatësisht gjyqtarë që kryesojnë Gjykatat e Apelit dhe disa Gjykata të Shkallës së Parë, si dhe prokurorë që drejtojnë Prokuroritë e Apelit dhe që ushtrojnë detyrën në Prokurorinë e Përgjithshme. Katër prej këtyre subjekteve janë njëkohësisht kandidatë për në KED.³⁵ Në dt.15.03.2018, KPK ka hedhur shortin dhe ka filluar procedurat e rivlerësimit për 36 subjekte të tjera të rivlerësimit, në radhët e kryetarëve të Gjykatave të Rretheve Gjyqësore dhe drejtuesve të Prokurorive të Rretheve Gjyqësore.³⁶ Në datën 15 maj 2018 është hedhur shorti dhe ka filluar procedura e rivlerësimit për 36

³³ 3% e gjyqtarëve/prokurorëve lidhur me pastërtinë e figurës

³⁴ <http://kpk.al/2017/12/12/njoftim/>

³⁵ <http://kpk.al/2018/01/16/njoftim-per-mediat/>

³⁶ <http://kpk.al/2018/03/16/njoftim-4/>

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

subjektë të tjera rivlerësimit, ku ndër emrat e parë në këtë listë janë renditur kandidatë për Gjykatë Kushtetuese që aktualisht janë gjyqtarë në sistemin gjyqësor apo këshilltarë ose ish-këshilltarë të Gjykatës Kushtetuese.³⁷

14. Duke filluar nga data 16 Shkurt 2018, KPK vendosi të ndërpresë rivlerësimin kalimtar të 11 subjekteve, bazuar në aktet e tyre individuale të dorëheqjes³⁸.

14.1 Subjektet e dorëhequra

Dy prej këtyre subjekteve ishin pjesë e listës së subjekteve të përparësisë të shortuar nga KPK. Nga këto 11 vendime rezulton se, 6 subjekte të rivlerësimit kanë ushtruar funksionin e gjyqarit dhe prokurorit, 4 subjekte të rivlerësimit kanë ushtruar funksionin e ndihmësit ligjor dhe 1 atë të magjistratit (ish Prokurori i Përgjithshëm).

Në faqen zyrtare të KPK rezulton se 4 vendime ende nuk kanë marrë formë të prerë. Nga të dhënat e publikuara në faqen e Kolegjit të Posaçëm të Apelimit, rezulton se Komisioneri Publik ka ankimuar 2 vendime të KPK-së për ndërprerjen e procesit të vettingut për shkak të dorëheqjes së subjekteve të vettingut³⁹.

14.2 Afati i dorëheqjes

Nga studimi i 11 vendimeve të ndërprerjes, rezulton se 8 prej tyre janë paraqitur brenda afatit 3 mujor nga hyrja në fuqi e Ligjit nr. 84/2016. Në llogaritjen e këtij afati KPK ka marrë në konsideratë edhe pezullimin e zbatimit të Ligjit 84/2016 nga Gjykata Kushtetuese, gjatë

³⁷ <http://kpk.al/2018/05/16/njoftim-15/>

³⁸ <http://kpk.al/vendime/>

³⁹ <http://www.kpa.al/njoftime-per-shtyp/>. Për subjektin A.LI, Kolegji i Apelimit ka marrë vendim, i shpallur publikisht në <http://www.kpa.al/shpallet-vendimi-pe%E2%80%8Br-subjektin-e-rivleresimit-z-adriatik-llalla/>

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

shqyrtimit të çështjes në këtë Gjykatë. Si datë e përfundimit të afatit 3 mujor për paraqitjen e dorëheqjes është llogaritur data 31.03.2017. Vendimi i parë i KPK-së për ndërprerjen e vettingut daton në 8.02.2018. Për 8 nga kërkesat për dorëheqje brenda afatit 31.03.2017, bie në sy se vendimmarrja e KPK-së është përafërsisht 1 vit më vonë. Kjo vendimmarrje e vonuar mund të jetë kushtëzuar nga faktorë të tillë si miratimi i strukturës dhe organikës së personelit, rekrutimi i personelit apo dorëzimi i dokumentacionit të dorëheqjes nga Institucioni i Presidencës.

Nga analiza e tre vendimeve të ndërprerjes si rezultat i dorëheqjeve të subjekteve jashtë afatit 3 mujor, rezulton se KPK, bazuar në Nenin G të Aneksit të Kushtetutës si dhe në interpretimin e bërë në vendimin nr.78, dt.12.12.2017 të Gjykatës Kushtetuese⁴⁰, për dispozitat e Ligjit 84/2016 (nenin 56 të tij) ka pranuar mundësinë e dorëheqjes dhe të ndërprerjes së procesit të vettingut jashtë afatit 3 mujor.

14.3 Dorëheqja pranë organit të përcaktuar me ligj

Bazuar në vendimet e analizuara, në 9 nga 11 rastet, subjektet e rivlerësimit kanë paraqitur kërkesë për dorëheqje pranë Presidentit të Republikës dhe në 2 rastet e tjera dorëheqja është depozituar vetëm tek organi i emërtesës, pasi është paraqitur jashtë afatit 3 mujor të kërkuar nga ligji për depozitim pranë Presidentit të Republikës⁴¹. Nga 9 subjektet që kanë paraqitur dorëheqjen pranë Presidentit të Republikës, tre prej tyre⁴² nuk e kanë depozituar atë pranë organit të emërtesës. Këtu përfshihen si subjekte që e kanë paraqitur brenda ashtu edhe jashtë afatit 3 mujor këtë kërkesë. Sipas të dhënave të disponueshme publikisht nga faqja zyrtare në internet e Kolegjit të Pavarur të Apelimit, Komisioneri Publik ka ankimuar 2 vendime të KPK-së për ndërprerjen e procesit të vettingut për shkak të dorëheqjes së subjekteve të vettingut⁴³.

Kështu, në Vendimin nr. 2 datë 16.02.2018 të KPK-së⁴⁴, rezulton se dorëheqja është depozituar jashtë afatit 3 mujor tek Presidenti i Republikës dhe jo tek organi i emërtesës. Nga vendimi i KPK nuk qartësohet nëse është kryer një hetim administrativ për të vërtetuar nëse Presidenti i Republikës ia ka dërguar *për kompetencë* kërkesën Këshillit të Lartë të Drejtësisë, i cili në bazë të nenit 160 të Ligjit 96/2016 “Për statusin e gjyqtarëve dhe prokurorëve në RSH” është organi kompetent që ushtron funksionet e Këshillit të Lartë

⁴⁰ Nw paragrafin 43 të këtij vendimi, GJK vlerëson se, sa i takon nenit 56, pika 1, të këtij ligji, kjo dispozitë është vlerësuar si kushtetuese për sa kohë që nuk i mohon subjektit të rivlerësimit të drejtën për t'u dorëhequr, e drejtë që i garantohet atij nga neni G i Aneksit të Kushtetutës. Neni 56 i ligjit i jep mundësinë subjektit që dorëhiqet brenda afatit 3-mujor, të përfitojë pagesë kalimtare sipas parashikimeve ligjore në fuqi, mundësi të cilën nuk e përfitojnë subjektet që e japin dorëheqjen pas përfundimit të këtij afati. Gjykata thekson se për sa kohë që subjekti i rivlerësimit është në detyrë dhe procesi i rivlerësimit nuk ka përfunduar ende, ai ka të drejtën të japë dorëheqjen dhe në këtë rast procesi i rivlerësimit ndërpritet, duke u zbatuar parashikimet e nenit G të Aneksit të Kushtetutës.

⁴¹ Neni 56 i Ligjit 84/2016 e lidh paraqitjen e dorëheqjes pranë Presidentit të Republikës me afatin 3 mujor të kërkesës për dorëheqje. Kjo procedurë duhet interpretuar në mënyrë sistematike me parashikimet e neneve 64 dhe 65 të Ligjit Nr. 96/2016 “Për statusin e gjyqtarëve dhe prokurorëve në Republikën e Shqipërisë”, bazuar në të cilët dorëheqja depozitohet pranë Këshillit përkatës. Për shkak se këshillat përkatës nuk janë krijuar ende, bazuar në parashikimet e nenit 160 të këtij ligji, organet kompetente para të cilëve duhet të depozitohen kërkesat janë Këshilli i Lartë i Drejtësisë dhe Prokurori i Përgjithshëm.

⁴² Vendimet Nr. 2 datë 16.02.2018; Nr. 4 datë 23.03.2018; Nr. 5 23.03.2018

⁴³ <http://www.kpa.al/njoftime-per-shtyp/>

⁴⁴ Për subjektin Adriatik Llalla.

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

Gjyqësor për periudhën kalimtare deri në krijimin e këtij këshilli. Lidhur me ankimin e ushtruar nga Komisioneri Publik për këtë vendim, Kolegji i Posaçëm i Apelimit ka vendosur ashtu sikurse KPK ndërprerjen e vettingut, por duke saktësuar në dispozitivin e vendimit ndalimin e emërimit të subjektit (A.LI), gjyqtar ose prokuror i çdo niveli, anëtar i Këshillit të Lartë Gjyqësor ose i Këshillit të Lartë të Prokurorisë, inspektor i lartë i drejtësisë, Prokuror i Përgjithshëm për një periudhë prej 15 vitesh⁴⁵.

14.4 Përmbajtja dhe forma e vendimit

Lidhur me përmbajtjen e vendimit, bazuar në parashikimet e nenit 57 të Ligjit nr. 84/2016 rezulton se vendimet përbajnë elementët formalë të kërkuara nga ligji. Në të gjitha vendimet e aryetuara nuk parashtrohet shkak i dorëheqjes, ndërkohë që nuk ka detyrim ligjor për justifikimin e dorëheqjes. Në lidhje me arsyetimin e vendimeve, në rastet e vendimeve Nr. 2 datë 16.02.2018; Nr. 4 datë 23.03.2018; Nr. 5 23.03.2018, KPK nuk ka argumentuar nëse ka kryer një proces hetimi administrativ për të vërtetuar nëse dorëheqja është e rregullt dhe përse ka mjaftuar shkresa e Presidentit të Republikës dhe jo vendimi nga organi i emërtesës për përfundimin e mandatit ose statusit.

15. Në datën 21 Mars 2018, rreth katër muaj pas publikimit të listës për subjektet e para të shortuara për t'ju nënshtruar vettingut, KPK zhvilloi seancën e parë dëgjimore të vettingut që filloi në radhët e anëtarëve të Gjykatës Kushtetuese.

15.1 Ritmet me të cilat po zhvillohen seancat dëgjimore nga KPK

Ritmet me të cilat po zhvillohen seancat dëgjimore me subjektet e rivlerësimit kalimtar konsiderohen të ngadalta në raport me numrin total të subjekteve që janë shortuar deri më tani nga KPK, përkatësisht 163 subjekte që presin ti nënshtrohen vettingut si dhe numrin anëtarëve të KPK-së⁴⁶, që siguron formimin e katër trupave gjyqësore njëherësh. Zhvillimi me ritme më të shpejta i këtij procesi, pa cënuar në asnjë rast cilësinë e vendimmarrjes së institucioneve të rivlerësimit mund të ndihmojë në plotësimin e vendeve vakante në institucionet kyç të drejtësisë si dhe në institucionet e reja të drejtësisë si dhe zhbllokimin e ngërçeve që janë krijuar.

Konkretisht, deri në datën 13 Qershor 2018, KPK ka dhënë vendime për 15 subjektet prioritare që përbëjnë vetëm 9.2% të 163 subjekteve që janë shortuar deri më tani nga ky organ. Për 8 prej këtyre subjekteve prioritare është vendosur konfirmim në detyrë, 5 prej tyre janë shkarkuar nga detyra ndërkohë që për dy është vendosur ndërprerja e procesit për shkak të dorëheqjes. Mesatarja e gjykimit për këto raste nga data e shortimit të tyre ka qenë mesatarisht 2 subjekte në muaj. Ndër këta, janë zhvilluar 25 seanca dëgjimore pranë KPK-së për 13 subjekte rivlerësi, të cilat janë monitoruar nga vëzhguesit vendas të KShH-së. Mesatarja e seancave të zhvilluara për subjektet prioritare nga data 21 Mars deri në dt.7 Qershor, ka qenë dy seanca në javë për të njëjtin subjekt, ku seanca e parë ka qenë dëgjimore dhe e dyta për shpalljen e dispozitivit të vendimit. Në javën e parë të muajit Qershor (4-8) vihet re një rritje e numrit të seancave dëgjimore nga KPK, përkatësisht katër seanca dëgjimore për katër subjekte të ndryshme të vettingut.

⁴⁵ Vendimi i KPA ende nuk është arsyetuar por është shpallur dispozitivi i këtij vendimi, publikuar në <http://www.kpa.al/shpallet-vendimi-pe%e2%80%8br-subjektin-e-rivleresimit-z-adriatik-llalla/>

⁴⁶ <http://kpk.al/rreth-nesh/komisioneret/>

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

8 Vendime konfirmimi në detyrë		5. Manjola Xhaxho, Kandidate për KLGJ			5 Vendime për shkarkimin nga detyra			2 Vendime të ndërprerjes së vettingut
1. Dritan Prençi, kandidat për KLP	4. Marçela Shehu, Kandidate për KLGJ				1. Fatmir Hoxha, gjyqtar pranë Gj.Kushtetuese;	2. Altina Xhoxha, gjyqtare pranë Gj.Kushtetuese, Anëtare për KED		1. Besnik Imeraj, anëtar i Gj.Kushtetu...
2. Edmond Islamaj, anëtar i Gj.Larte								
3. Anila Leka, Kandidate për KLP	6. Fatjona Memçaj, Kandidate për KED	7. Vitore Tusha, anëtare e Gj.Kusht...	8. Bashkim Dedja, Kryetar, Gj.Kusht...	3. Besa Nikëhasa... Kandidate për KLP	4. Besim Trezhnje... kandidat për KLGJ	5. Fatos Lulo, anëtar i Gj.Kusht...	2. Adriatik Llalla, Ish prokuror i Përgjithshëm	

■ 8 Vendime konfirmimi në detyrë   ■ 5 Vendime për shkarkimin nga detyra
■ 2 Vendime të ndërprerjes së vettingut

Për 11 subjektet e tjera të rivlerësimit, 2 prej të cilëve i përkasin listës prioritare nuk është zhvilluar seancë dëgjimore dhe hetimi administrativ nuk ka filluar apo është ndërprerë për shkak të dorëheqjes së tyre (shpjeguar më sipër).

15.2 Transparenca e KPK-së

Procesi, ndonëse i jashtëzakonshëm për Shqipërinë është zhvilluar në kushte normaliteti dhe transparence. Është pozitiv fakti se, KPK ka publikuar në mënyrë të vazhdueshme në faqen e saj zyrtare aktet (rregullatore) dhe vendimet e saj, programin e transparencës si dhe njoftimet për shtyp të lidhura me procesin e vettingut. Gjithashtu, KPK ka njoftuar paraprakisht datën e sancës për palët dhe për personat e tjerë të interesuar. Nga monitorimi i seancave dëgjimore, ka rezultuar se KPK ka pasur komunikim të vazhdueshëm me subjektet e ri-vlerësimit, për të zhvilluar të plotë procesin e hetimit administrativ dhe për t'u mundësuar subjekteve të njihen me të dhënat e dosjes dhe të paraqesin shpjegime, prova apo vlerësime.

15.3 Bashkëpunimi dhe përfshirja e publikut në procesin e vettingut

Vlen të theksohet se transparenca e KPK-së por edhe jehona pozitive që ka patur ky proces nga institucionet, shoqëria civile, përfaqësuesit e trupës diplomatike dhe organizatat ndërkombëtare kanë mundësuar një pjesëmarrje aktive të qytetarëve për denoncimin e fakteve ose rrethanave që mund të përbëjnë prova në lidhje me kriteret e rivlerësimit (neni 53 i Ligjit). KPK referon se deri në fund të muajit Maj 2018, ka patur nga publiku rreth 736

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

denoncime në total⁴⁷. Përgjithësisht nga kjo shifër që vlerësohet relativisht e lartë, KPK ka vërejtur se natyra e denoncimeve ka të bëjë me aftësitë profesionale të gjyqtarëve/prokurorëve dhe bazohet në pritshmërinë e gabuar të qytetarëve mbi shqyrtimin e themelit të çështjeve, të referuara prej tyre.

Edhe pse qytetarët pretendojnë se sistemi i drejtësisë është i korruptuar, deri më tani, sipas të dhënave të siguruara nga institucionet me të cilat është realizuar korrespondencë zyrtare, nuk rezulton të ketë persona që duan të bashkëpunojnë me drejtësinë, në kuadër të procesit të vettingut⁴⁸. Neni 54 i ligjit 84/2016 që parashikon rregullim të detajuar për bashkëpunëtorët e drejtësisë, lehtësi dhe favorizime monetare për ta, praktikisht ka mbetur i pazbatuar deri më sot.

Gjatë monitorimit të seancave dëgjimore, në disa raste relatori ka deklaruar se gjatë hetimit administrativ të subjektit të vettingut, ka pasur ankesa apo denoncime nga qytetarë të cilët kanë treguar fakte dhe rrethana që lidhen me komponentët mbi bazën e të cilave kryhet vettingu i subjekteve (gjyqtarëve/prokurorëve). Në të gjitha rastet identiteti i qytetarëve nuk është bërë publik, por janë paraqitur të dhëna vetëm sa i takon numrit të ankesave/deklarimeve dhe një përshkrim i shkurtër i gjetjeve/analizës së bërë në këto raste. Praktika e ndjekur deri tani nga relatorët e trupave gjykuese të KPK-së ka rezultuar përgjithësisht konstatuese dhe nuk janë arsyetuar në të gjitha elementët pretendimet që kanë rezultuar nga denoncimet e qytetarëve. Publikut të pranishëm në këto seanca nuk i është krijuar mundësi që të njihet me thelbin e këtyre ankesave (por duke e respektuar anonimatën).

⁴⁷ Referuar Shkresës Nr. 4389/1 prot., datë 07.06.2018 “Kthim përgjigje Tuajës nr. 498 prot., dt. 28.05.2018” të KPK-së, drejtuar KShH-së

⁴⁸ Bashkëpunëtor i drejtësisë është personi që ka marrë pjesë në kryerjen e një veprë penale të korrupsionit me subjektin e rivlerësimit, i cili ka të drejtë t’i drejtohet zyrës së prokurorisë kompetente për hetimin e veprave penale të korrupsionit, sipas legjisllacionit penal dhe të përjashtohet nga përgjegjësia penale për veprën që ka kryer, me qëllim që të kontribuojë në zbulimin e rasteve korruptive në radhët e gjyqtarëve/prokurorëve.

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

Mgjth është pozitiv fakti se për subjektet e rivlerësimit ka patur transparencë lidhur me këto ankesa apo fakte të denoncuara nga publiku. Kjo pasi duke ju referuar vendimeve që janë arsyetuar deri më tani nga KPK, subjekti dhe mbrojtësi i tij janë njohur me rastet e denoncuara, duke i kaluar barrën e provës për të provuar të kundërtën (parashtrojnë kundër-argumenta, prova të reja, etj).

15.4 Respektimi i dinjitetit njerëzor të gjyqtarëve dhe prokurorëve (subjekteve)

Transparenca që ka mundësuar procesi i vettingut nuk duhet të cenohet dinjitetin njerëzor të subjekteve të vettingut. Çdo person, pavarësisht nga pozita zyrtare apo statusi publik, duhet të respektojë autoritetin përfundimtar të institucioneve të rivlerësimit dhe vendimmarrjen e tyre të formës së prerë ndaj gjyqtarëve dhe prokurorëve që janë subjekt i vettingut. KShH vlerëson se duhen shmangur format e reagimit që mund të perceptohen si ndërhyrje e qoftë e tërthortë në veprimtarinë e institucioneve të rivlerësimit apo në veprimtarinë e gjyqtarëve dhe prokurorëve që po i nënshtrohen vettingut. Pavarësia e pushtetit gjyqësor qëndron në themelet e organizimit dhe funksionimit të tij. Respektimi i kësaj pavarësie merr rëndësi akoma më të veçantë teksa po hidhen themelet e reja të sistemit të drejtësisë.

Çdo lloj paragjykimi ndaj subjektit të rivlerësimit, nominalisht apo në grup, është i dëmshëm dhe në raste të veçanta mund të cenohet dinjitetin e personit që i nënshtrohet këtij procesi. **Subjektet e vettingut, në disa raste kanë deklaruar se paragjykime të shprehura publikisht kanë krijuar shqetësime të panevojshme në ushtrimin e profesionit dhe jetën e tyre familjare, edhe në radhët e gjyqtarëve apo prokurorëve që perceptohen si të pastër apo të aftë profesionalisht nga vetë komuniteti i tyre.**

15.5 Aksesi në infrastrukturë dhe dokumentacion

a) Aksesi në infrastrukturë

Salla ku zhvillohen seancat dëgjimore të KPK-së ndodhet në katin e dytë në ambientet e Pallatit të Kongreseve. Godina është në një vend tejet të njohur, shumë afër qendrës së kryeqytetit dhe lehtësisht e aksesueshme nga publiku dhe media. Salla e zhvillimit të seancës dëgjimore është mjaft e përshtatshme, me hapësirë të mjaftueshme, fonia ka qenë funksionale gjatë gjithë seancave të monitoruara dhe ndriçimi i përshtatshëm nga të gjitha këndet e sallës. Vendosja e karrigeve lejon akses pamor të publikut, pa cenuar konfidencialitetin në komunikimin mes subjektit dhe avokatit (në rastet kur kanë qenë të pranishëm).

b) Aksesi në dokumenta/dosje/procedura gjatë seancës dëgjimore dhe komunikimit paraprak të KPK me subjektet e vettingut

Nga monitorimi i seancave të deritanishme, ka rezultuar që KPK ka zhvilluar komunikime paraprake me subjektet e ri-vlerësimit, kjo e konfirmuar nga vetë subjektet gjatë zhvillimit të seancës së parë, e në vijim. Gjatë kësaj fazë, subjekteve u është komunikuar dosja, gjetjet dhe dokumentacioni paraprak, si dhe ju është dhënë mundësia të japin shpjegime, komente, rreth dosjes/provave, e në vijim të sjellin edhe prova të tjera⁴⁹. Subjektet kanë deklaruar se

⁴⁹ Bazuar në nenin 47 të Kodit të Procedurave Administrative 'E drejta për të paraqitur mendime dhe shpjegime

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

ju është lënë afati 15 ditor për t'u njohur me dosjen nga hetimi administrativ i KPK-së dhe për të paraqitur prapësime.

Në të gjitha rastet e monitoruara, subjekteve u janë parashtruar të drejtat e tyre lidhur me hetimin administrativ të kryer nga KPK si dhe informacionin e marrë nga institucionet e tjera, për të paraqitur prova shtesë, komente, shpjegime dhe mendime rreth tyre, duke i lënë një **afat** i cili nga ana e KPK është gjykuar i përshtatshëm. KSHH konstatoi se afati ka qenë i ndryshëm në raste të ndryshme dhe ka variuar nga 5-10 ditë. Trupat gjykuese të KPK-së nuk kanë argumentuar kohëzgjatjen e ndryshme të afatit të paraqitjes së provave. Parashikimi i një afati më të gjerë për subjektet e rivlerësimit, të paktën 10 ditë vlerësojmë se i krijon subjekteve kushte dhe mundësi reale për një paraqitjen e dokumentave shtesë apo plotësuese, për një barazi të plotë të armëve dhe për një proces hetimi administrativ efektiv⁵⁰.

15.6 Solemniteti, Paanshmëria dhe Etika e Trupave Gjykuese të KPK-së

Seancat dëgjimore të monitoruara reflektuan një nivel të lartë solemniteti, i cili reflektohej që në aspektin logjistik, komunikimin e realizuar nëpërmjet koordinatorit të medias dhe publikut, në mënyrën e organizimit të sallës, të hyrjes së trupës gjyqësore, në korrektësinë e fillimit në kohën e përcaktuar të seancës, në parashtrimin e të drejtave të tij të subjektit të rivlerësimit, të njohjes dhe garantimit të së drejtës për t'u mbrojtur me një avokat, si dhe në kohëzgjatjen e arsyeshme të secilës prej seancave të monitoruara. Në të gjitha seancat e monitoruara, kanë qenë prezent përgjatë gjithë kohës së dëgjësës anëtarët e trupës së KPK, si dhe përfaqësuesit e ONM, dhe kanë qëndruar në sallë deri në përfundimin e plotë të saj.

Gjatë seancave të monitoruara, është vërejtur një sjellje dhe komunikim brenda normave të etikës. Pavarësisht ngarkesës emocionale të vetë procesit, palët janë sjellë në mënyrë korrekte dhe nuk ka pasur fyerje, kërcënime apo komunikime me tone të larta. Subjekteve ju është bërë e njohur përbërja e trupës së KPK, ato janë njohur me përbërjen dhe në asnjë rast nuk ka patur pretendime lidhur me konfliktin e interesit (*potencial ose real*) të anëtarëve të trupës; **në asnjë rast nuk është konstatuar, e për pasojë as pretenduar anshmëri nga ana e anëtarëve të trupës së KPK.**

15.7 Publiciteti i seancave të zhvilluara nga KPK dhe KPA

KShH vlerëson respektimin e parimit të publicitetit në seancat e deritanishme dëgjimore të zhvilluara nga KPK dhe KPA, si një kërkesë thelbësore e së drejtës për një proces të rregullt. Në këtë drejtim, vlerësojmë se kontribuoi edhe mendimi ligjor i ekspertëve ndërkombëtar të angazhuar në monitorimin tonë i cili ju vu në dispozicion KPA nga KShH me shkresë zyrtare. Në të gjitha rastet e monitoruara publiku dhe gazetarët janë lejuar të qëndrojnë në sallë gjatë gjithë kohës së zhvillimit të saj. Në asnjë rast nuk është konstatuar që atyre tu kërkohet të largoheshin nga salla.

Seanca dëgjimore konsiderohet një seancë e mirëfilltë gjyqësore, tek e cila publiku duhet të ketë akses të plotë, që nga fillimi i saj e deri në përfundim. I njëjti parim publiciteti i seancave vlen edhe për Median. Megjithatë, KShH ka vërejtur se ka një kuptim të gabuar të publicitetit

⁵⁰ Ligji për të drejtën e informimit për dokumente zyrtare (N. 15) i jep afatin maksimal 10 ditë institucioneve për të lëshuar dokumentat e kërkuara (afat ky që në shumë raste nuk respektohet dhe tejzgjatet).

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

kur seanca ka filluar. Në dy seanca të KPK-së që kishin filluar⁵¹, vëzhguesit e KShH-së nuk janë lejuar të futen nga punonjësi i sigurisë në sallën ku zhvilloheshin këto seanca. Në vlerësimin tonë, kjo praktikë e cenon parimin e seancës publike të parashikuar në ligj dhe ekziston risku i shkeljes së nenit 6, paragrafi 1 i Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut. Mbrojtja e moralit dhe rendit publik, të sigurisë kombëtare, të sekretit tregtar, të së drejtës së jetës private ose të të drejtave vetjake përbëjnë shkaqet e vetme legjitime për kufizimin e mundshëm të këtij parimi.

Me vendimin nr. 18, dt.13.03.2018, KPK ka miratuar Rregulloren (Guidën) për Mediat gjatë procesit të zhvillimit të seancave dëgjimore me subjektet e ri-vlerësimit. Në nenin 3 rregullorja parashikon se '(3.1) *Seancat dëgjimore të KPK-së janë publike dhe mund të ndiqen nga gazetarët*'. Rregullorja i njuh një diskrecion të gjerë trupës së KPK për të vendosur lidhur me sjelljen e gazetarëve dhe mediave në sallën e seancave dëgjimore si dhe në rastet kur mediat/gazetarët/publiku mund të lejohen të regjistrojnë/filmojnë, apo kohën kur mund të komunikojnë me mesazhe. Neni 3.9 i rregullave parashikon se '*Nëse u jepet leje nga ana e KPK-së dhe kur t'u jepet kjo leje, gazetarëve u lejohet të bëjnë regjistrime (pamore) të hyrjes zyrtare të trupës në sallën e zhvillimit të seancës dëgjimore dhe në çeljen e seancës dëgjimore nga ana e kryesuesit të trupës gjyqësore. Më pas fiken kamerat dhe mikrofonët dhe këto mjete hiqen nga salla e zhvillimit të seancës.*' **Kufizimi i vendosur ndaj mediave dhe gazetarëve për të regjistruar të gjithë seancën dhe për të vendosur vetë më pas se cilat pjesë mund të paraqesin interes për publikun janë të diskutueshme në drejtëm të respektimit të kërkesave të lirisë së shprehjes, sa kohë kufizime të tilla nuk janë të parashikuara shprehimisht në ligj, por rregullohen vetëm me akt nënligjor të KPK-së**⁵². Kodi i Procedurave Administrative dhe Ligji nr.84/2016 nuk parashikon kufizime për regjistrimin audioviziv të seancës dëgjimore nga media por ky i fundit (nr.84/2016) referon në nenin 20 të Ligjit për Gjykatat Administrative, i cili parashikon kufizime të parashikuara shprehimisht për zhvillimin e seancave me dyer të mbyllura. Në të gjitha rastet e monitoruara nuk ka patur seanca të zhvilluara me dyer të mbullura, megjithatë, pavarësisht nga ky fakt, pas çeljes së seancës, medias i është kërkuar të mos regjistrojë/ filmojë .

15.8 E drejta për t'u mbrojtur (efektiviteti) dhe për tu dëgjuar (kontradiktoriteti)

Në të gjitha seancat e monitoruara nga KSHH, trupa gjyqësore e KPK-së ka pranuar mbrojtjen e subjekteve të ri-vlerësimit personalisht apo nëpërmjet avokatëve të zgjedhur prej tyre. Në asnjë rast kjo e drejtë nuk është mohuar.

Prezenca e avokatit do të thotë që ai mund të paraqesë të gjitha provat dhe prapësimet, si në rastin kur është prezent subjekti i ri-vlerësimit, edhe në rastin kur ai nuk paraqitet personalisht në seancën dëgjimore. Pavarësisht kësaj, në seancën dëgjimore të datës 21.03.2018, trupi gjyqësor u shpreh se nuk mund të parashtronte pyetje (as ai e as vëzhguesit e ONM-së) për subjektin e ri-vlerësimit, pavarësisht nga prezenca e avokatit të tij në këtë seancë, pasi subjekti nuk ishte personalisht i pranishëm. Në vlerësimin tonë, bazuar në nenin 55, pika 3 e Ligjit 84/2016 si dhe në parimet e procesit të rregullt, trupit gjyqësor nuk i

⁵¹ Seancat e dt.23 Mars 2018 dhe 17 Prill 2018.

⁵² E drejta e shprehjes së lirë është përcaktuar në nenin 22 të Kushtetutës dhe në nenin 10 të KEDNJ-së, ndërsa kufizimet e të drejtave të parashikuara në Kushtetutë përcaktohen në nenin 17 të Kushtetutës dhe nenin 10 të KEDNJ-së.

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

mohohet e drejta që të parashtrorë pyetje edhe nëse subjekti i rivlerësimit nuk është prezent fizikisht por përfaqësohet përmes avokatit, i cili rezervon gjithmonë të drejtën që të mos u përgjigjet pyetjeve.

Gjatë monitorimit, është konstatuar në përgjithësi se KPK, ju ka njohur të drejtën palëve për të paraqitur prova të reja ose prova shtesë, si dhe parashtrime, komente, etj. Në të gjitha rastet e monitoruara, palët kanë paraqitur provat dhe pretendimet e tyre, dhe përgjithësisht ato janë pranuar nga KPK për t'u shqyrtuar në vendimarrjen e tij.

Në një rast⁵³, u konstatua se provat e reja të paraqitura nga subjekti në seancë konfliktin me provat e paraqitura nga trupa gjyqësore e KPK-së, ndaj avokati mbrojtës kërkoi thirrjen e një eksperti të paratur për të përcaktuar vërtetësinë e provave që konfliktin. KPK vendosi të mos pranojë këtë kërkesë, me argumentimin se '*KPK disponon një provë (raportin e auditimit privat si edhe analiza financiare të dhëna nga autoritetet zyrtare) ndaj akti i ekspertimit përbën një provë të panevojshme*'. Rasti i monitoruar, paraqet situatën ku trupa e KPK-së nuk ka arritur të zhvillojë një hetim të plotë e të gjithashshëm të çështjes, pasi refuzimi i kësaj kërkesë është i diskutueshëm dhe mund të cenojë parimet e procesit të rregullt ligjor.⁵⁴ Ligji i vettingut i jep mundësinë dhe të drejtën KPK-së të thërrasë një ekspert dhe akti i ekspertimit mund të merret në vlerën e provës (neni 49/1, gërma "b", Neni 49/2).

16. Vendimarrja e KPK-së (konfirmimet/shkarkimet)

Sikurse është vërejtur më sipër, KPK ka disponuar me vendim për 24 subjekte të rivlerësimit, ku në 11 raste vettingu është ndërprerë për shkak të dorëheqjes, në 8 raste është vendosur konfirmim në detyrë dhe në 5 raste shkarkim nga detyra. Në 12 rastet e konfirmimit në detyrë apo të shkarkimit, KPK ka shpallur publikisht dispozitivin e vendimit për subjektet. KPK ka respektuar afatin ligjor 30 ditor, për arsyetimin e vendimeve, afat i cili fillon nga data e shpalljes së dispozitivit⁵⁵. Deri tani, në faqen e KPK-së rezultojnë se janë publikuar vendimet e arsyetuara për 6 subjekte, prej të cilëve katër janë shkarkuar.

Nga analiza e pesë vendimeve të arsyetuara, ku është dhënë masa disiplinore e shkarkimit vërehet se shkaku/shkaqet konkrete që justifikojnë shkarkimin sipas KPK-së në zbatim të nenit 61 të ligjit nr.84/2016 janë si vijon:

- 2 raste⁵⁶ – për pikën 1 dhe 3 të nenit 61, përkatësisht se "*rezulton se ka deklaruar më shumë se dyfishi i pasurisë së ligjshme gjatë vlerësimit të pasurisë, përfshirë*

⁵³ Gjatë seancës dëgjimore të datës 11.04.2018

⁵⁴ Neni 49/6 i ligjit 84/2016 - 'Kërkesa për marrjen e një prove refuzohet nga Komisioni ose Kolegji i Apelit, nëse nuk lejohet nga ligji ose në rastet kur: a) marrja e provës duket se është e panevojshme; b) fakti që kërkohet të provohet është i parëndësishëm për vendimarrjen ose mund të rezultojë i provuar gjatë gjyqimit; c) mjeti i provës është tërësisht i papërshtatshëm ose i paarrtshëm; ç) bëhet me qëllim zvarritjen e gjyqimit; d) pretendohet të provohet një fakt në favor të subjektit të rivlerësimit, i cili edhe po të konsiderohet i vërtetë, nuk ndikon në marrjen e vendimit'.

⁵⁵ <http://kpk.al/vendime/>

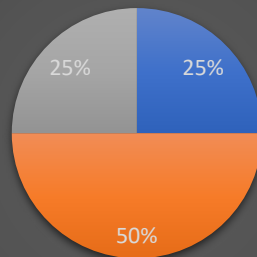
⁵⁶ <http://kpk.al/wp-content/uploads/2018/05/Vendimi-FINAL.pdf> ,
<file:///C:/Users/USER/Documents/Vetting/Vendimet%20e%20Shkarkimit/KPK-Vendimi-Fatos-Lulo-23032018-Njoftuar-Anonimizuar.pdf> ,

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

- edhe personat e lidhur me të” dhe se “rezulton se ka bërë deklaram të pamjaftueshëm për kriterin e Pasurisë”;*
- 2 raste⁵⁷ – për pikat 3 dhe 5 të nenit 61, përkatësisht se *“rezulton se ka bërë deklaram të pamjaftueshëm për kriterin e pasurisë”* dhe *“se nga vlerësimi tërësor, rezulton se subjekti i rivlerësimit ka cenuar besimin e publikut te sistemi i drejtësisë dhe ndodhet në kushtet e pamundësisë për plotësimin e mangësive nëpërmjet programit të trajnimit”;*
  - 1 rast⁵⁸ – për pikën 3 të nenit 61, *“rezulton se ka bërë deklaram të pamjaftueshëm për kriterin e pasurisë”.*

Shkaqet e Shkarkimit në Vendimet e arsyetuara te KPK-së

- Ka deklaruar më shumë se dyfishi i pasurisë së ligjshme
- Ka bërë deklaram të pamjaftueshëm për kriterin e pasurisë
- Ka cenuar besimin e publikut në sistemin e drejtësisë

Në pjesën arsyetuese të vendimmarrjes së KPK rezulton se subjektet janë shkarkuar në shumicën dërmuese për komponentin e pasurisë, për shkak të mungesës së burimeve financiare të ligjshme për të justifikuar pasuritë, deklaramit të rremë ose të pasaktë, apo deklaramit të më shumë se dyfishit të pasurisë së ligjshme. Vetën në një rast, rezulton se paralelisht me komponentin e pasurisë, subjekti është dorëhequr sepse janë gjetur të bazuara denoncimet e publikut, çka kanë cenuar besimin e publikut te sistemi i drejtësisë. *Të dhëna më të plota lidhur me arsyetimin e vendimeve të KPK-së do të publikohen në raportin përfundimtar të monitorimit, drafti i të cilit do të konsultohen paraprakisht me institucionet dhe aktorët e interesuar.*

17. Sikurse dihet, vettingu është një proces *sui generis* me natyrë administrative, i cili nuk ka si qëllim të ndëshkojë penalisht gjyqtarët dhe prokurorët që i nënshtrohen atij, por në përfundim të tij vendoset konfirmimi në detyrë, shkarkimi nga detyra ose pezullimi nga detyra për një periudhë një vjeçare. Megjithatë, institucionet e rivlerësimit kanë detyrim të bëjnë kallëzim në prokurori, nëse gjatë procedimit administrativ, zbulojnë një fakt që përbën veprë penale që ndiqet kryesisht. Sipas të dhënave të publikuara në faqen zyrtare të KPK-së⁵⁹, rezulton se, në bazë të nenit 281 të Kodit të Procedurës Penale, ka referuar pranë Zyrës së Prokurorës së Përgjithshme të gjithë dokumentacionin që rezultoi nga hetimi administrativ gjatë procesit të rivlerësimit të ish-gjyqtarit të Gjykatës Kushtetuese të dorëhequr (me iniciale

⁵⁷ Pwr subjektin AXH, Anwtar i Gjykatws Kushtetuese, vendimi Nr. 17, dt. 04.06.2018

⁵⁸ <file:///C:/Users/USER/Documents/Vetting/Vendimet%20e%20Shkarkimit/vendim-Fatmir-Hoxha.pdf>

⁵⁹ <http://kpk.al/2018/03/20/njoftim-5/>

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

B.I). Ky rezulton të jetë njoftimi i vetëm për referimin e materialeve të hetimit administrativ në organin e prokurorisë. Sipas komunikimit që KShH ka patur me Prokurorinë pranë Gjykatës së Shkallës së Parë Tiranë, rezulton se për këtë kallëzim me nr.3671 është vendosur në dt. 03.04.2018 mosfillim i hetimeve dhe vendimi i është njoftuar palëve të interesuara.

KShH, duke patur parasysh numrin e dorëheqjeve dhe rasteve të vendimeve për shkarkim për shkak të kriterit të pasurisë, i është drejtuar me kërkesë për informacion Prokurorisë së Krimeve të Rënda si dhe Prokurorisë së Rretheve Gjyqësore për veprat penale që ato kanë në kompetencë lëndore dhe territoriale, nëse në kuadër të procesit të vettingut është paraqitur ose jo nga KPK kallëzim penal në referim të nenit 281/pika 1 e K.Pr.Penale për ato subjekte që është ndërprerë procesi si rezultat i dorëheqjes apo për të cilat është vendosur shkarkimi. Ende nuk janë disponuar të gjitha përgjigjet nga prokuroritë e kontaktuara, por rezulton se një pjesë e tyre janë përgjigjur se nuk ka patur kallëzime të tilla penale.

III. REKOMANDIME

Rekomandimi 1: KPK të përshpejtojë seancat dëgjimore, duke angazhuar trupat gjyqësore në zhvillimin e seancave paralele por që nuk krijojnë mbivendosje përgjatë një jave kalendarike

Për shkak të rëndësisë dhe vëllimit të procesit të vettingut, i cili parashikon rivlerësimin kalimtar të rreth 800 subjekteve, Komiteti Shqiptar i Helsinkit (KShH) është në dijeni se ky proces është kompleks dhe i vështirë. Megjithatë, KShH gjykon se ky volum i lartë pune kërkon veprimtari me ritëm më të shpejtë dhe më dinamik nga institucionet e pavarura kushtetuese të vettingut, pa ndikuar cilësinë e procesit të vettingut.

Rekomandimi 2: Të rritet transparenca e organeve ndihmëse dhe të publikohen të dhënat statistikore të tyre

Procesi i vettingut ende kryhet nga një nivel të theksuar të mungesës së transparencës nga organet mbështetëse për publikun e gjerë. Dy nga këto organe, përkatësisht ILDKPKI dhe DSIK, nuk po zbatojnë vendimet e Komisionerit për të Drejtën e Informimit, për të ofruar informacion të plotë statistikor që rezulton nga verifikimet e tyre, sidomos ato informacione që janë me interes për publikun. Rezultati i punës së këtyre organeve në kuadër të ndihmës së dhënë për procesin e rivlerësimit duhet të jetë publik.

Rekomandimi 3: Institucionet e Rivlerësimit të konfirmojnë rastet e qarta dhe të pastra të subjekteve që nuk kanë problema me kriterin e figurës, pasurisë dhe të aftësive profesionale

Vetingu mund të kryhet me ritëm më të shpejtë për ata gjyqtarë dhe prokurorë që kanë rezultuar pa problem pas hetimit administrativ të KPK-së. Këto subjekte, sipas nenit 58, pika 1, shkronja "a" i ligjit të vettingut, mund të konfirmohen në detyrat e tyre.⁶⁰ Kjo mund të ndihmojë për të zbutur ngërçin e krijuar në funksionimin e institucioneve kryesore të

⁶⁰ Ky vendim nuk është përfundimtar nëse e drejta për apelim është ushtruar brenda 15 ditësh nga dita e shpalljes së vendimit të Komisionit.

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

drejtësisë dhe paralelisht, në plotësimin e vakancave në këto institucione ekzistuese dhe institucionet e reja të drejtësisë.

Rekomandimi 4: Të rishikohet struktura dhe organika e personelit të institucioneve të vettingut, me qëllim që ti përgjigjet ngarkesës reale të këtyre institucioneve.

Rekomandimi nr.5: Të garantohet aksesimi publik edhe pas fillimit të seancës dëgjimore nga KPK

Respektimi i parimit të publicitetit të seancave dëgjimore me subjektet e rivlerësimit është një kërkesë thelbësore për proces të rregullt ligjor dhe i shtrin efektet përgjatë gjithë harkut kohor të zhvillimit të seancës dëgjimore.

Rekomandimi 6: Të vazhdojë vëzhgimi dhe vlerësimi publik i vettingut.

Duke qenë se OMN nuk publikon komente dhe raportin vetëm brenda saj, vëzhgimi publik duhet të vazhdojë dhe duhet të vazhdojë të respektohet aksesimi në informacion nga institucionet e rivlerësimit apo institucione të tjera të përfshira në këtë proces ndaj vëzhguesve vendas dhe medias.

Rekomandimi 7: Të rishikohet Rregullorja e KPK-së për Mediat në raport me Konventën Evropiane të të Drejtave të Njeriut dhe Kushtetutën e RSH-së.

Ky raport prezantohet në vijim të monitorimit të realizuar në kuadër të nismës “Për të rritur transparencën, gjithë përfshirjen dhe përgjegjshmërinë në procesin e vettingut”, mbështetur financiarisht nga Fondacioni Shoqëria e Hapur për Shqipërinë (OSFA).